СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 159. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 12. липня, 1926. VOL. XXXIV. No. 159. Jersey City, N. J., Monday, July 12. 1926. THREE CENTS

РОБІТНИКИ З ЕЛЄКТРОВНІ ПРИЛУЧУЮТЬСЯ ДО СТРАЙКУ

НЮ ЙОРК, 9. липня. — Близько дві сотки робітників, занятих в електровни підземної зелізниці Інтерборо, прилучилося до страйку моторменів і свичменів. Всіх робітників в електровни є понад 800.

Заряд підприємства заявляє, що сей зріст страйку не причиниться до більшого припинення руху, якщо робітники не візьмуться за саботаж. О скільки видно зі заяв робітників, робітники думають вести страйк спокійно.

ПРЕЗИДЕНТ ХВАЛИТЬ КОНҐРЕС.

ПОЛ СМИТС, Ню Йорк, 9. липня. — Президент Кулидж у своїй розмові з ґазетярами підняв незвичайну згоду межи ним а конґресом, яка проявилася підчас послідної сесії конґресу. Як говорив президент, такої згоди межи виконавчим урядом а законодатною владою ще ніколи в американській історії не було.

ГУВЕР ПРОБУЄ НОВОГО РЕҐУЛЬОВАННЯ РАДІОВИХ РОЗСИЛОК.

ВАШИНҐТОН, 9. липня. — Секретар (міністер) торговлі Гувер, на котрого домаганнє департамент судівництва видав орeченнє, що урядове реґульовання радіових розсилок не має правної основи, відкликується тепер до радіових розсилкових стацій, щоби вони зорґанізувалися в одну корпорацію й в сей спосіб завели якийсь порядок у радіовій розсилці.

ЗБИРАЮТЬСЯ ВОСКРЕСАТИ ПРОҐРЕСИВНУ ПАРТІЮ.

ВАШИНҐТОН, 9. липня. — Тут відбулося засіданнє так званого комітету проґресивної партії, якого ціллю було придумати способи, якими можна би оживити наново давну проґресивну партію Рузвелта.

Велику заохоту до оживлення партії дають комітетови поражки прихильників теперішнього уряду на заході.

Комітет покищо видав остру заяву проти републиканської й демократичної партії, закидуючи їм, що вони перестарілися, заскорузніли й не представляють ніяких живих інтересів.

СМЕРТИ ВІД СПЕКИ.

НЮ ЙОРК, 9. липня. — Від спеки, яка навістила ціле східне побереже Злучених Держав, погибло нині тут 3 людий. Був се найгорячійший день сього року, і тисячі людий потягнули над море. Цікаво, що якраз там і були всі случаї смерти від горячі.

ЛИШИВ ПІВ МІЛІОНА ДОЛЯРІВ НА ВУГЛЯ ДЛЯ БІДНИХ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 9. липня. — Місцевий земельний спекулянт І. Гехт, що помер тут дня 3. липня, лишив своїм тестаментом пів міліона долярів, які він призначив на закупно вугля для бідних сього міста.

„ЛЮДСЬКІ МУХИ" ЗАЙМАЮТЬСЯ ВЛОМАМИ.

НЮ ЙОРК, 9. липня. — Нині раненько поліція арештувала тут на долині міста, серед густив домів, 4 Муринів, які дерлися по камениці й вже були на четвертому поверсі. Поліція каже, що вони належуть до так званих „людських мух", які відомий шпорт деяких Американців дертися по хмародерах для розголосу якогось товару або справи повернули для цілий рабунку. Поліція закидає арештованим, що вони побачили отворене вікно на семому поверсі та старалися вдертися до нього на рабунок.

ВІД РОДИННОЇ СВАРКИ ДО СТРІЛЯНИНИ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, 9. липня. — Місцевий 28-літний горожанин Томас Гемил посварився зі своєю родиною минувшої суботи так, що жінка, забравши зі собою дитину, випровадилася зі своєю сестрою з його мешкання. Нині Гемил, розвідавшися про адресу жінки, напав на них раненько, та двома вистрілами покалічив небезпечно жінку й дитину. Стріляв він теж до жінчиної сестри, але револьвер не випалив.

За втікаючим після стрілянини Гемилом кинулася громадка людий, яка далі що раз більше зростала, поки не перемінилася в товпу. Гемил утік до „ситі голу", де його й арештувала поліція. На стації поліції він признався до стрілянини, але не хотів сказати, чому він напав на родину.

СУДДЯ ЗАКИДАЄ СУДОВИ ПІДКУПСТВО.

ШИКАҐО, Илинойс, 9. липня. — Місцевий суддя Джосеф Дейвид заявляє, що найменче половину розводів, виданих місцевими судами, добуто через підкупство та обман. Він каже, що нігде в світі не можна добути розвід так легко, як в Шикаґо.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ВМИВАЄ РУКИ ВІД ВИСИЛКИ МІСІЇ ДО РОСІЇ.

ВАШИНҐТОН, 9. липня. — Виконавчий уряд Американської Федерації Праці в своїй заяві видав осторогу перед висилкою до совєтської Росії делеґації американських юній. Уряд сподіється, що ні одна юнія, звязана з Федерацією, не прийме участи в такій місії.

Рівночасно уряд Федерації Праці видав заклик до юнійних робітників Америки складати жертви на допомогу анґлійським страйкуючим вуглевим робітникам. Допомога має бути вжита на закупно поживи й одежі.

ДЕСЯТЬЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА ПРИЗНАЧЕНІ НА ПОШИРЕННЯ КУЛЬТУ ФРАНКА СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Тому в часі від 28. мая до кінця вересня повинні відбутися в кождій українській місцевости виклади, збори, концерти чи вистави, присвячені памяти Франка.

В кождій місцевости повинна бути переведена рівнож збірка на памятник Франка.

Хай не бракне між нами нікого, хто не зложив би жертви на памятник для Того, що нам а не собі добував кращу долю, що бажав для скованих волі, для нещасних долі і рівної правди для всіх.

Всі жертви на памятник Франка належить слати до:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ТОРНАДО В МИШИҐЕНІ.

БЮКЕНЕН, Мишиґен, 9. липня. — Долину ріки св. Джосефа навістила нині страшна буря, яка знищила зовсім остров на ріці, та втопила троє людий. Торнадо вдарило на оселю на острові коло полудня й завалило в одну мить кілька домів, покалічилося теж кількоро людий.

ЖІНКА ЛЮДЕНДОРФА ДІСТАЛА РОЗВІД.

БЕРЛІН, 9. липня. — Жінка ґенерала Людендорфа подала до суду просьбу о розвід по тій причині, що її муж навязав зносини з лікаркою Матильдою фон Keніц, кромі того подає вона далі, що ґенерал Людендорф став через війну таким жорстоким, що з ним годі жити.

Суд прихилився до подання жінки, дав її розвід та засудив ґенерала на плаченнє певної суми на удержаннє бувшої його жінки.

ЛЮДСЬКІ ЖЕРТВИ В БРИТАНСЬКІЙ ІМПЕРІЇ.

Новинка з Алагабаду в Індіях пригадує, що на території британської імперії находяться ще доси закутки, де удержався звичай приношення жертв в людях підчас релігійних обходів. І так доносять з Алабагаду, що там вернула урядова комісія, яка їздила до Бурми, де старалися вговорити племена Кашін і Наґа, щоби закинули невільництво та приношення людських жертв. Через старання комісії увільнено 3,500 невільників і 34 села згодилися закинути приношення людських жертв. Один ватажок просив, щоби позволили йому ще один раз справити принесення людської жертви на вблагання духів, аби не знищили засівів. Коли всякі вговорювання не помагали, ватажок відступив від свого побожного заміру, як дістав готівкою 15,000 фунтів стерлінґів.

СЕМКО, ЕДЗЬО І 50 ШТУК...

Що значать ці три таємні слова? Над такою проблємою ломали собі голову представники львівської поліції, арештувавши одного з тих наших „небезпешних членів таємної військової орґанізації", яка на протязі 24 годин у порозумінні з Харковом і Берліном мали через Львів ударити на Варшаву. Арештований, учора звільнений, нині всміхається, але день раніше йому було не до жартів. Поліція забравши при трусі всі його листи, найшла між иншим дві листівки. На одній був підпис „Семко", на другій згадка про „Едзя" і прохання прислати „ще 50 штук..." Арештований не в силі був пиреконати поліційного урядовця, що це імена його приятелів, а 50 штук з трьома крапками це папіроси. „Семко" — твердив принизливий урядовець — є скороченням якоїсь тайної орґанізації в роді „Раднарком" або „Аеорохем". Щож лекшого, як відчитати С. Е. М. К. О. нпр. „Союз еманcипаційний молодої комуністичної орґанізації" і мати „Едзя" там визначним членом. Нехай кождий з читачів глипне до свого записника і пробує розяснити постороньому, що значить там якенебудь скорочення або імя, записане для памяти. А що було би з нашими листами? Товариші на цілому світі вживають між собою жарґону і інтимних скорочень, яких ніхто инший не розуміє. Вистачить прочитати найневиннійший такий лист і маємо найповніше враження конспірації. На підставі такого матеріялу львівські поліційні Шерльок-Гольмси відчитали страшну державну змову...

КОСТЕЛ І МОНАСТИР ЗГОРІЛИ.

Кембелтон, Н. Б. — Дня 20. червня згоріли по другому боці ріки римо-католицький костел і монастир Св. Анни де Рестіґуш. Шкода виносить сто тисяч долярів.

ДЛЯ ФРАНКА ВИСТАРЧИТЬ 1 ГОДИНА.

Недавно УПТ внесло до кураторії подання, щоби кураторія узнала день 28. травня ц. р. вільним від науки в українських школах та припоручила в тому дні відсвяткувати десятьліття смерти Івана Франка. На те письмо школи УПТ дістали відповідь, що „Кураторія дозволяє зазнайомити дітвору з творчістю Франка, на що можна посвятити одну зі шкільних годин. З приводу того наука не може дізнати перерви. Директор має ту справу віддати в руки тих учителів, що дають повну запоруку, що при обговоренню творчости Франка будуть оминати всі політичні моменти, котрі противилисяби ідеї згідного співжиття народів, або повазі „Majestatu Rzeczypospolitej Polskiej". Підписав цей історичний документ сам Собіньскі.

Призначувати одну годину на відсвяткування памяти найбільшого поета галицької землі — це ще більше, чим провокація українського громадянства.

БРЕХНЯ ДЛЯ ІДЕЇ.

„Слово Польске", яке невпинно вело боротьбу буцімто з фальшівниками публичної опінії, пробрехалось до зарізу в останніх днях варшавських подій. Всупереч усій пресі, воно електризувало своїх читачів звістками, в які само не могло вірити. У мент, коли Пілсудський займав усю Варшаву, „Сл. Польске" заявляло, що він покидає її, а навіть є ранений. Про вічно нові полки, які йдуть на поміч урядові, писало самі небилиці. Можна зрозуміти засліплених фанатиків, які відомі факти накручують на свої ідеї і доказують, що те, що сталось має инше значіння, ніж бачить загал. Але просто вигадувати факти, які кілька годин пізнійше і так виявляється брехнею, можуть хіба професійні брехуни.

ЩЕ ОДИН РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ПЕРЕВОРОТ В ПОРТУҐАЛІЇ

ЛІСБОНА, 9. липня. — Відбулася тут ще одна революція. Щераз один ґенерал скинув другого. Ґенерал Кармона, якого теперішний диктатор ґенерал Ґомес да Коста усунув з уряду міністра справ закордонних, напав о півночи ґенерала да Косту, увязнив його і оголосив себе головою правительства.

В відозві до населення підніс новий голова держави, що цей переворот зробила армія для добра держави.

На щасте той переворот, як і попередний, відбувся дуже спокійно, без ніякого проливу крови.

Нове правительство подало склад кабінету міністрів з заявою, що буде правити по волі народа.

КЛОПОТИ З ПАРАДОЮ ФРАНЦУСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ.

ПАРИЖ, 9. липня. — Управа французьких ветеранів в великім клопоті, бо її параду вважають за велику демонстрацію проти Америки.

Представники ветеранів були в американського амбасадора Герріка і толкували йому, що їх парада не буде получена з простестами ні з мовами, а відбудеться мовчки і спокійно в тій цїли, щоби в американськім народі викликати сентимент за зміною умовин сплати довгів.

Амбасадор Геррік не дався переконати їх виводам і заявив, що ця парада принесе на всякий случай більше шкоди чим добра та настроїть американський нарід ворожо до Франції.

Французький уряд ставиться рівнож неприхильно до тої паради і є надія, що він в послідній хвилі таки параду заборонить.

Представники французьких ветеранів заявили, що їм тепер вже прямо неможливо відкликати параду, бо люде в дорозі, а тисячі вже прибули до Парижа. Зате вони зобовязалися видрукувати і роздавати підчас паради летючки, в яких буде вияснено, що та парада не є звернена проти Америки.

В параді возьме участь і один американський полковник та горстка американських ветеранів. Сама орґанізація американських ветеранів в Парижі відмовилася від участи, уважаючи параду за обиду для Америки.

ЖЕНА ПЕТЛЮРИ ВНОСИТЬ ПОЗОВ ПРОТИ ШВАРЦБАРТА.

ПАРИЖ, 9. липня. — Жена покійного Симона Петлюри заявила в французькім суді, що вона підносить проти Шолома Шварцбарта, вбийника її мужа, цивільні претенсії.

Жінка Петлюри наняла для оборони своїх прав адвоката Кампінші. Росправою має проводити суддя Пейре.

Заява жени Петлюри має, очевидно, на цїли не добуттє відшкодовання від вбийника, а дати її можність виступати на суді в обороні чести її покійного мужа, як на сю честь будуть нападати обжалований та його адвокати.

АНҐЛІЯ ДАЄ ФРАНЦІ ПОЛЕКШІ.

ЛОНДОН, 9. липня. — Французько-анґлійські переговори в справі сплати довгів ще не скінчилися. Але вже тепер можна твердити, що Франція дістане цілком певно значні полекші.

Після заключеної тому рік угоди мала би Франція сплачувати тепер Анґлії річно по 12,500,000 фунтів стерлінґів. Тепер зменшено її ту сплату до 4,000,000 фунтів з тим, що та сума має побільшатися з кождим роком о 2,000,000 фунтів.

Рівнож згодилася Анґлія не робити нічого такого, що підкопувало би силу франка, а навпаки виявила охоту повзяти ті міри, якими можна би довести до стабілізації валюти у Франції.

Остаточне виготовленнє нової умови наступить тоді, коли приїде до Лондону сам французький міністер фінансів Кайо.

МОЖУТЬ ВЖЕ РАТУВАТИ ФРАНКА, ЯК ХОЧУТЬ.

ПАРИЖ, 10. липня. — Нині рано 269 голосами проти 247 дано в французькім парляменті Бріяндови і Кайови повну повновласть спасати франка по своїм уподобанню.

Те уповажнює їх рівнож до заключення з Лондоном і Вашінґтоном такої угоди що до сплати довгів, яку вони будуть уважати за доцільну.

В той спосіб перепало внесенне що до віддачі майна.

ІТАЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ 9-ГОДИННОГО ДНЯ ПРАЦІ.

МЕДІОЛЯН, 9. липня. — Розпочалися тут демонстрації проти щойно введеного 9-годинного дня праці.

Ґенеральна Рада Праці заявила, що новий закон є злишним, несправедливим і провокаційним.

РАТУЮТЬ ЖИТТЄ ПРИ ПОМОЧІ НОВОЇ ТЕХНІКИ.

БЕРЛІН, 9. липня. — В монахійськім шпиталю лежав хорий, якому треба було нагло виготовити серум аж в Гамбурґу, инакше грозила йому смерть. По радіо-телефоні замовили лікарі серум в інституті в Гамбурґу, а там виготовили його негайно і переслали аеропляном.

Ціла та процедура тревала всего 6 годин, а простір між Монахіюм а Гамбурґом виносив 500 миль.

Це правдиве чудо новочасної техніки. Тільки завдяки так великому поступови можна було вратувати життє людини, яка попала в дуже скомпліковану і дивну тропічну хоробу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	$3.75	На пів року	$3.75
Three months	$2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$5.00	На пів року	$5.00
Three months	$2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СТАРА ЧИ НОВА МЕТОДА?

Як нам вести дальшу боротьбу проти Польщі? Якими шляхами і якої нам вжити методи? Оце ті питання, які ще досі не сходять зі сторінок старокраєвої преси і які ще досі у нас всіляко розуміють і на ріжний спосіб розвязують.

Старий і визначний народній діяч, др. Теофіль Окуневський з Городенки, заговорив саме про ту справу і то заговорив в такий спосіб, який є характеристичним не тільки для його особи, але й для цілого покоління, яке він у нас репрезентує як старий австрійський парляментарист і як український заслужений громадянин. Бо ні заслуг ні патріотизму відмовити йому не можна.

Др. Окуневський заломлює руки і каже: „Чи у Львові після того, як не стало між активними діячами Романчука тай Евгена Олесницького, нема вже чоловіка, котрий мавби у собі то, що Німці кажуть „розуміння дійсности", чи суспільність через голод стратила вже всякий змисл до реального життя тай перед смертию вже лише маячить? Укладаєте Ви, пп. Редактори і львівські адвокати — отже сам мозок народу — партійну програму, та вмісто примінитися до реальних злободенних питань, Ви, не маючи нічогісенько в руках, ані одної автономічної громади, ані одної незалежної народної школи, Ви мрієте відразу про самостійну незалежну державу — від Сяну аж по Дон, — а задивившись в той державницький фантом, забуваєте, що політика є передовсім зрозумінне можливости переведення наших теперішних постулятів, тай облекшення теперішної долі народу.

Ви не запримічуєте, що Ви бережучи лиш „незалежности своеї" — розуміється кождий своеї думки і підозріваючи зпоза сего плота кождого інакше думаючого, що він хоче реальними своїми змаганнями відбудувати Польщу — Ви убиваєте в краю всяку реальну політику і відсуваєте від роботи всіх, що мають нюх і хист орентуватись в тій реальній роботі. Се зробили Ви вже погребавши разом з найспосібнійшими людьми „автономічну орентацію" — а тепер опинилися Ви як корабель без вітрил і керми. Ви ставляєте державницький принціп і в душі бажали би всі одним махом позбутися тут зненавидженої держави, що нам душу і тіло скувала. На се требаб як не Наполеона то що найменче Хмельницького. І, розуміється, кождому молодому студентови хотілобися ним стати.

Алеж Наполеона і Хмельницького нема. За те є сотки людей, котрі під умілою рукою зробили би муравлину тисячну роботу, котру для кождої відроджуючоїся держави конечно треба зробити і котрі би помогли перco родити нашу з голоду і занедбання зледащілу душу, не почуваючуся до жадного публичного обовязку.

Ви своїм прінціповим ставленнєм „всьо, або нічо" марнуєте сі сили, марнуєте найдорозший час, призначений для відродження народу і пхаєте нас усіх у погній для чужих націй."

Ми не наводимо тут цілого листу, який вислав др. Окуневський до редакції українського часопису „Рада" у Львові, а тільки ті місця, які мають загальне, прінціпове значіння. Др. Окуневський боліє над тим, що у нас нема тепер розумних, реальних політиків. Вони властиво є, тільки їх не допускають до слова. За те політику взялися тепер вести у нас фанатики і фантасти, які мріють про грушки на вербі, а не числяться з дійсністю, для якої стратили вони всякий змисл.

Політика мусить числитися, по словам д-ра Окуневського цілком слушно, з реальними обставинами і які би то обставини не були, повинна старатися облегшити положеннє народу. Беручи під увагу наше положеннє в Польщі, др. Окуневський і йому подібні думають так: Не знати, коли ми добємося своеї державности і як довго прийдеться нам за ню боротися. Та без огляду на ту боротьбу, нація мусить жити і розвиватися. Мусить жити і поневолений Польщею український нарід, так як і жив під Австрією. Власними силами нічого не вдіємо, бо не вратуємо навіть одної української школи. Треба йти отже на уступки. Треба торгуватися з Польщею і дорогою компромісу і торгів добувати те, що для нації найбільш потрібне до життя і розвитку. Значить, робити те, до чого змагала в своїм часі „автономічна ґрупа", до чого змагав Смаль-Стоцький, коли пертрактував в справі українського університету і т. п. Або иншими словами: продовжати ту політику, яку вели Українці за часів давної Австрії, коли їздили на торги до Відня.

Думаємо, що саме наші давні хоч чесні і ідейні діячі не мають розуміння для теперішньої дійсности, коли хочуть вести українську політику на давній лад. Бо коли в давній Австрії тодішня політика Українців могла мати оправданнє, то щож сказати про політику компромісів в тій Польщі, в якій першу скрипку грають Ґрабскі і Прушиньскі, які без обиняків виразно і явно заявляються за системою цілковитого винищення непольських народів. Чи можливо нам давні австрійські методи принаровлювати до теперішних обставин? Ні! Якраз реальний змисл каже молодому поколінню заявлятися за безкомпромісовою дальшою боротьбою. Иншого виходу для нас нема.

КНИЖКА ДЛЯ ЧОЛОВІКА СЕ ТЕСАМЕ, ЩО КОМПАС ДЛЯ КОРАБЛЯ. ВОНА ВКАЗУЄ ЙОМУ ПРАВДИВУ ДОРОГУ СЕРЕД ОКЕАНУ ЖИТТЯ І ХОРОНИТЬ ЙОГО ВІД ПІДВОДНИХ СКАЛ, КОТРІ МОЖУТЬ ЗГУБИТИ ЧОЛОВІКА НА ЙОГО ЖИТТЄВІЙ ДОРОЗІ.

ЩЕ ПРО УКРАЇНІЗАЦІЮ

Готуючись до українського партійного зїзду, комуністична партія України виробила дванайцять тез про підсумки українізації. З тих тез видно, що на Україні для комуністів найважнійшим питанням є переведення національної політики, якаб задовольнила широкі верстви українського населення. В той час, як на Московщині большевики вигадують ріжні ударні питання, на Україні перед ними стоїть незмінно завжди одно ударне питання: українізація своїх комуністичних апаратів, аби хоч трохи наблизити їх до населення. Це свідчить про ту величезну силу, якої набрав і далі набирає український національний рух.

Розберемо ті тези по черзі.

В першій тезі, як звичайно, большевики приписують собі визволення українського населення зпід російського централізму. Вони зовсім відкидають часи, коли на Україні була національна влада й широким розмахом провадила національну політику. На думку большевиків лише жовтнева революція дала змогу здійснити на практиці право націй на самоозначення. Нібито для здійснення того права большевики оголосили війну Центральній Раді та напали на Україну, аби підбити її під московський центр.

Здається, тепер булоби все добре якби не сліди старого царського пережитку російського націоналізму з одного боку, що виявляється в психольоґії певних ґруп населення та в державних апаратах. З другого боку, непокоять большевиків „пережитки націоналізму в раніш поневолених народів". Отже хотять большевики переводити націоналізацію України без націоналізму. Впадає тут в око те, що большевики взагалі у своїх поступованнях надзвичайно прямолінійні, але чомусь в національній політиці на Україні свою рішучість держать на припоні.

В другій тезі большевики говорять зовсім неправдиво, що горожанська війна на Україні вирвала з корінням основи національного й державного рабства. Свій напад на самостійну Україну большевики називають ґорожанською війною, а знищення самостійности української держави — визволенням з державного рабства. Виходилоби з їх балакання, що нібито вони звільнили український нарід від рабства власної держави, аби накинути новий російський централізм. Так пишуть і ухвалюють ріжні постанови большевики, аби здурити тих, що не визнаються на дійсности української революції„ та на ролі, яку відограли большевики в знищенню української національної свободи.

Цікаво те, що большевики нарешті признають, що перед жовтневою революцією рух української національної буржуазії „мав безперечно революційну вагу і відограв свою ролю в поваленню насамперед царської, а потім буржуазної імперіялістичної влади". Але вже, як звичайно, далі большевики, що завели нове рабство, більше ніж то було в царські часи й поспішно почали відбудовувати капіталістичний устрій в самім гіршім виданню, називають ту дрібну українську буржуазію контр-революційною, як і взагалі всі соціялістичні партії, що не йдуть з ними.

Далі йде звичайне большевицьке патякання, обвинувачення тої дрібної буржуазії й усіх українських націоналістів у зраді робітничих інтересів, продажности і т. д. Словом, большевики обвинувачують инших за свої провини. Всеж ми знаємо, що це лише знову для того, аби замилити очі ріжним легковірам і дурням.

В третій тезі большевики вихваляють всіх тих ренеґатів, що покинули старі свої партії та відкинули „глибокі національні забобони" й стали на послугах комуністичної партії. Свій осуд тим перекінчикам ми вже нераз давали, а тому не станемо спинятися над ними тепер. Нехай радіють, що „Височайша Комуністична Влада" висловила їм своє „благоволеніє".

В четвертій тезі вони констатують, що на Україні точилася велика боротьба української національної стихії з русифікованими місцями. Боротьбі тій підхлібляла й сама комуністична партія, бо „українська партійна орґанізація спочатку недоцінювала ваги національного питання в революційній боротьбі на Україні". Значить, українські національні партії стояли на правдивому шляху боротьби, коли вони поруч з соціяльними домаганнями ставили й національні. За той націоналізм українських партій большевики обвинувачували їх за найстрашнійші революційні гріхи. Захопивши владу, вони намагалися той націоналізм залити морем крови червоного терору, але нічого не досягли. Довелося признати, що національні домагання українського народу мають свою рацію, а тому й почали здавати свої боєві позиції на національному фронті. На скільки важко доводилося большевикам це робити, можна зрозуміти хочби з того, що „деякі товариші доходили навіть до заперечення самого істнування української нації". Так то большевики знали ті маси, яким вони несли своє большевицьке визволення від соціяльного і національного гнету!

Треба було цілих років невдалих спроб задавити національний рух на Україні, аби наконець признати, що проти мас не потягнеш. Тепер вже й вони признають, що годі „недоцінювати ваги української мови й розвитку української культури, як могутнього засобу піднесення мас". На щож тоді було бороти українську національну владу, коли тепер признається, що вона стояла на правильному шляху визволення своїх трудящих мас?

Очевидно, тут не ходило про інтереси українського народу, як то голосили увесь час большевики, а навпаки, це було проти народу, але зате на користь большевицької партії та ідеї „єдиной і неделімой", хоч і комуністичної Росії.

В тезі пятій большевики признають, що вони визнавали теорію боротьби двох культур на Україні (української та російської) та затримувались в цій боротьбі невтрально. При такім невтралітеті „або навіть за допомогою радянської влади" провадився неминучий процес русифікації. Це надзвичайно цінне признання большевиків, що вони показалися на Україні русифікаторами. Але те, що така політика русифікації поглиблювала прірву між змосковщеною робітничою клясою, до речі дуже нечисленною в порівнанню з иншим населенням, та селянством, яке творить одностайний національний моноліт, то большевики змушені були перевірити свою національну політику.

Маси українського населення — націоналістичні й стрівши скрізь державні апарати, що провадили свою працю на московській мові, ставилися до тих апаратів не тільки з недовірям, але й ворожо. Це на думку большевиків використовували українські шовіністи.

Русифікаторська ідея так твердо жила в большевицькій партії, що „тільки з великими зусиллями, при безпосередній участи тов. Леніна й при тім далеко не відразу" пощастило переломати в партії недоцінювання національного питання та „неправильного розуміння його серед керовничої частини партії".

Ми знаємо, що й Ленін виступив за піддержку національного питання лише тому, що на Україні увесь час провадилася крівава національна боротьба українських мас проти русифікаторства. Отже богато пролилося української крови, щоби примусити большевиків не перешкаджати розвиткови українського національного життя. Тепер же большевицька влада з тої націоналізації України робить собі рекляму.

Треба памятати, що лише з XII. партійного зїзду большевики стали на шлях примирення з українством та вирішили потроху й себе українізувати, аби між иншим „зміцнити звязок України з усім СРСР." шляхом зменшення опору населення проти централізаційної політики червоної всеросійської влади.

Такий то в дійсности мають інтерес большевики, проводячи українізацію, а не інтереси українського трудового народа!

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

58.

Тов. Зап. Січ в Форд Сити, Па., відділ 63. У. Н. Союза.

По отриманню відозви в справі будови Сиротинця при У. Н. Союзі Тов. Зап. Січ, від. 63, дає відповідь, що на зборах 20-го червня 1926 р. ухвалено більшостю голосів, що всі члени сего відділу зложать свої датки в сумі 1 доляра від члена. З каси товариства ухвалено дати $25.00. Уряд розпочав вже збірку поміж членами. Гроші будуть вислані, наколи всі відділи У. Н. Союза вишлють свої датки. Уряд відділу має вислати жертви під тим застереженнєм, що гроші будуть нам звернені, наколи Сиротинця не буде.

ЗА УРЯД:
Волод. Шостачко, секретар

59.

Братство св. Івана Хрестителя в Вілмінґтон, Дел., від. 247. У. Н. Союза.

Справу Сиротинця представлено на нашім мітинґу дня 17-го червня, а члени одноголосно ухвалили на ту ціль з братської каси 50 долярів. Кромі сього будеться збирати поміж членами добровільні жертви.

Через то, що мало членів було на мітинґу, то покищо не знати, кілько будемо могли зібрати добровільних жертв. Однак на першім мітинґу члени вже здеклярували около $40.00. Гроші вишлеться зараз, як тільки позбирається від членів добровільні жертви.

Зичимо як найліпшого успіху в так важнім ділі!

ЗА УРЯД БРАТСТВА:
Михайло Біян, секретар

60.

Братство св. Димитрія в Назарет, Па., відділ 95. Українського Народного Союза.

Наше братство ухвалило на своїм місячнім мітинґу ще в місяці маю дати з братської каси на ціль Сиротинця Українського Народного Союза суму 25 долярів. Вислало сі 25 долярів ще в місяци маю, а тепер засилаємо 19 долярів і 50 центів. Разом буде від нашого братства сума $44.50.

Збірка не обійшлася в нас без трудностий. Вороги Сиротинця та люди, які взагалі на ніякі громадські та добродійні цілі скупі давати жертви, вхопилися кричати, що гроші пропадуть, так як пропали гроші з Українського Дня. Ми їх переконували, що Український Народний Союз не має нічого спільного з тими грішми з Українського Дня, та що він держить у себе певно півтора міліона й члени не боються, що вони пропадуть. Покищо се нічого не помогло: хто не хоче дати, той відомо всякої прилючки собі шукає, щоби не дати. Як справа добре піде, а ми певні, що вона піде, тоді вони зі стидом до нас прилучаться. Тим часом посилаємо се, що зібрали. — Іван Чорній, предсідатель; Тимко Гурин, секретар.

61.

Братство св. Петра і Павла в Йонґставн, Огайо, відділ 274. У. Н. Союза.

Уряд відділу предложив справу Сиротинця на місячних зборах в маю. Члени без довшої дискусії прийшли до переконння, що про справу Сиротинця вже богато досі говорилося, та що тепер пора не говорити, а робити. Ми сейчас приступили до ухвал, і відділ постанови зложити жертву з орґанізаційної каси в сумі 10 долярів, а відтак збирати жертви. На сих зборах зібрано на Сиротинець по доляру від кождого члена, що дало 49 долярів. Ось братство післало чек на суму 59 долярів. Друга збірка, що було в місяцю червни, дала 14 долярів і братство післало другого чека на суму 14 долярів і на дальше буде займатися збіркою на так славне діло. Бажаємо членам У. Н. Союза успіху в сім ділі! — Теодор Сенедяк, секретар.

62.

Братство св. Івана Хрестителя в Гартфорд, Конетикат, відділ 277. У. Н. Союза.

Наше братство рішило підперти будову Сиротинця при Українськім Народнім Союзі. На піврічнім мітинґу, що відбувся 20 червня, члени майже одноголосно ухвалили жертвувати з братської каси на сю велику ціль суму 10 долярів. Так само візвано членів, щоби вони від себе зложили жертву. По короткій дискусії ухвалено, щоби кождий член зложив від себе що найменше одного доляра. Хоть члени не були приготовані до сего, бо може не один взяв зі собою тілько, щоби заплатити місячну вкладку, то таки зложили на мітинґу 13 долярів і 50 центів. Решта членів, що не могли зложити своєї жертви минувшого мітинґу, зволять се зробити на слідуючім мітинґу, котрий відбудеться в неділю, 18. липня о годині 2-ій пополудни. Проситься членів сповнити свій обовязок так, щоби відділовий уряд міг вислати всі гроші на призначену ціль при кінци липня. Проситься і наших прихильників, щоби жертвували по своїй змозі на сю благородну ціль, а при тім вступили в члени нашого відділу й обезпечились в Українськім Народнім Союзі, бо ми не знаємо, що може бути з нами завтра, а Союз ручить кождому, хто в ньому обезпечиться, що в разі припадку він поспішить з помічю: Укр. Народний Союз наймогучійша українська орґанізація в Америці. Тож обезпечуйте себе і свої фамілії в Союзі. — Павло Курко, секретар.

63.

Українське Товариство „Січ" в Сиракюз, Н. И., відділ 282. Українського Народного Союза.

Наше товариство на піврічних зборах дня 20. червня ухвалило на річ Сиротинця з товариської каси суму 100 долярів а кромі сього по одному доляру має зложити обовязково кождий член. Лише котрий муж має жену, яка також стоїть в нашім товаристві, то вона звільнена.

В залученню висилаємо Money order на 100, а членські датки вишлемо, як всі члени зложать.

Отсею дорогою звертаємо увагу позамісцевих членів, щоби як найскорше поспішились з датками і дали спромогу урядникам вислати рештуючу суму.

Що до Сиротинця, то така інституція при Українськім Народнім Союзі конечно потрібна і обовязком є всіх членів У. Н. Союза причинитись до здійснення того проєкту. — Володимир Шостачко, секретар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

„ДУРНІ ІВАНИ".

Наші часописи, а між ними і „Свобода", пишуть вже від довшого часу доволі богато про відносини в українській греко-католицькій церкві. А що й краєві ґазети рівнож богато про те пишуть, то видно, що це важна справа, особливо з національного боку. Навіть люде наші богато про те говорять та всі згідні що до того, що Польща накладає на нас через нашу церкву нові кайдани. Таки годі не признати слушности нашим часописам, коли пишуть, що Рим ставиться до нас по мачошиному та улягає Польщі та, що не тільки греко-католицький обряд але і його духовенство ніколи не зазнавало повної рівноправности з римо-католицьким духовенством.

З приводу Евхаристичного Конґресу говорено, що й шикаґовський кардинал Мунделайн ставиться неприхильно до греко-кат. церкви та її духовенства. На ту ото тему була в нас навіть проповідь в нашій греко-кат. церкві. Ніколи ще не порушувано таких справ у нас на проповідях. Але тепер порушив її наш парох і дуже остро скритикував тих, що голосять, будьто би. Українцям сталася якась кривда на Ехаристичнім Конґресі в Шикаґо. Ті, що таке говорять, це „дурні Івани", бо кардинал Мунделайн дав на нашу церкву $200.

Не знаю, чи це правда, що кардинал Мунделайн дав тих $200 на нашу церкву чи ні і не знаю, який він там наш приятель, бо $200 ще нічого не означають, навіть якби їх кардинал з зібраних від людей грошей дійсно на ту ціль дав. Зате більше значіннє має його колишня заява, що він не знає ніякого католицького жонатого священства, оголошена у всіх американських часописях. Та на мою думку не тільки кардинал Мунделайн, але таксамо здебільша глядять на греко-католиків і другі римо-католицькі достойники. У них жонате католицьке священство це схизматики. На доказ того посилаю Вам витинок з Сент Луїс Дейлі з 25. червня, с. р., де говориться про Східну Секцію, яку то по словам римо-кат. каноніка о. Йосифа Гануса з Праґи утворено на Евхаристичному Конґресі на спеціяльне жаданнє папи і яка мала би радити над приверненнєм до Риму 150,000.000 схизматиків. Зверніть увагу на конець опису, в якім говорять про трудности злуки обох церков: східної з західною і приходять до такого висновку:

„Among difficulties described as in the way of a reunion are the surrender by the Schismatic church of its own special government and obedience to Rome; this discipline of the Greek Orthodox Schismatic church which allows its priest to marry, and the matter of the use or their own canonical tongues, rather than the Latin, in their services".

Вже з того можна припускати, що слушні є побоювання тих, які боронять історичних прав греко-католицької церкви та що прим. целібат запроваджує Рим насильно і безправно при допомозі Польщі.

Якжеж тепер розуміти тих, що називають „Дурним Іваном" того, що боронить греко-кат. церкву і її права головно з інтересу національного як перед Польщею так і перед Римом і Мунделайнами?

П. Ярема з Сент Луїс, Мо.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ
(За місяць червень, 1926).

I. ПРИХІД:

1) З переносу з попереднього місяця $104.41
2) Прихід в червни 443.16

Разом $547.57

II. РОЗХІД:

а) Висилка до краю:
1) Рідна Школа $125.00
2) Політичні вязні 125.00
3) Памятник Івана Франка 50.00
4) Інваліди 50.00
5) Тов. „Просвіта" у Львові 30.00
Кошта висилки і письм 5.50 $385.50
б) Друк коверт і листів 18.00
в) Дорога містопредсідателя з Джерзи Сити до Филаделфії 7.00
г) Почтова скринка за 6. місяців 8.00
д) Удержаннє канцеларії 25.00

Разом $443.50

III. ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід в червни $547.57
Розхід в червни 443.50

Остає в касі Обєднання з кінцем червня $104.07

Обєднанне Українських Організацій в Америці.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

З українського життя в Америці.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Свято Независимости.

Здавалося би, що місто Бейон, це Богом і людьми забута місцевість, бо не чути з відтам про жадні сварки ні тертя партійні. Так воно однак не є. Там життя на поли народнім іде може систематичнійше і успішнійше, як в неоднім більшій громаді, „тихесенько, без гомону", але доцільно.

Стопятьдесятьлітна річниця Независимости Злучених Держав вигнала на вулиці Бейону майже всі там замешкалі народности, між котрими не забракло і наших Українців, котрі, по щироcти сказавши, заманіфестували себе гідно, хоч не так чисельно як святочно. Міські аранжери Свята уважали за відповідне умістити українську ґрупу на четвертім місци і як самі впорядчики висловились, зробили це задля українських мальовничих строїв.

Свято розпочалося о годині 9-тій рано. Українська громада вирушила у взірцевім порядку з під української церковної галі при 25-тій вулиці і машерували вулицями до 54-тої вулиці, де злучившись з головним походом машерували Бродвейом до 8-мої вулиці відтак до міського парку. Через цілу дорогу Американці оплескували прегарний український стрій, лиш велика шкода, що відвічальний комітет не постарався о відповідні написи, як другі народности. Кров живійше заграла в жилах і серце забилося в грудях, коли чулося похвальні оклики в сторону нашої ґрупи. Кождий з нас пишався, що є Українцем. Велику фурору викликала панна Олена Стахів, котра представляла Україну в своїм синім однострою зі синьо-жовтою лентою, машеруючи по переду Співацького Товариства „Боян" в українських строях. По переду згаданої ґрупи машерував Комітет, котрий складався зі слідуючих громадян: М. Сеник, Лев Бачинський, М. Петруняк, Іван Мороз, Онуфер Парпан, М. Шаломей, і Іван Мельник.

Відтак Співацьке Товариство Боян, дальше Клюб Горожанський, Дов. Тараса Шевченка від. 281 У. Н. С., Бр. св. Димитрія від. 267, Роб. Нар. Союза, дальше Бр. св. Івана Хрестителя від. 81 Провидіння. Не від річи буде згадати, що також українські Ветерани світової війни звеличали українську ґрупу своєю присутністю.

Не голословні похвали промавляють тут за діяльністю бейонських Українців, але їх діла. Так би бодай повинні показатись і другі українські громади, а тогди певно зробили би ми успішний крок в популяризації Українського Народа і Його слушних домагань. На жаль, богато з наших більших громад ані пальцем не кивне на такі важні справи, а такі свята, як Свято Независимости святкують, як кому попало.

Гість.

ЛИТЛ ФОЛС, Н. Й.

Мусимо мати свій власний Народний Дім.

Комітет будови Українського Народного Дому в Лител Фолс радий з того, що справа будови дому поступає вперед. Численно зібраний нарід на пікніку, котрий відбувся 27. червня, с. р. на дохід Укр. Нар. Дому, свідчить, що загал ту справу щиро попирає.

Комітет розіслав 140 книжок по парохіях з надією, що нам наші Брати Українці поможуть скорше прийти до гроша, та досі звернули Чесні Отці тільки 38 книжок а з ними 2 доляри грішми і 50 ц. стемпсами. Тому просимо тих отців, котрі книжок не звернули, щоби по змозі продали їх і звернули книжки з грішми до 24. липня. Кличемо до всіх доброго серця Українців: поможіть нам здвигнути Рідну Хату в Лител Фолс, Н. Й., щоби мала дітвора наша свою школу, а ми старші щоб мали хоч на мітинґ де зійтися тай деяке представленнє відограти. От недавно, бо 13. червня, ми відограли комедію „Вихованець", під проводом недавно до нас прибувшого п. Шкорбяка. Штука гарна і аматори попісалися несогірше.

Коби своя галя, то не треба би було ходити до чужих і не було би через те роздору в громаді. Тому всі ми повинні доложити рук, щоби чимскорше була своя хата.

Комітетовий.

Прижмуреним оком.

ТАК ТО...

Три дні тревала пожаління гідна революція у Варшаві.

Три дні не показав я носа з хати, смирно за столом сидів, кабалу клав, рахував з памяти і на рахівниці, боєві звідомлення вичитував і міркував:

— Зломить нарешті карк, чи не зломить?...

Тому прошу уявити собі, яке жахливе враження зробив на мене останній тиждень. Революція майже так якби скінчилась, диктатора нема а Вітос таки карку не зломив!

Пропав як сливка в болоті, а його табор все ще грозить, леґіон фашистівський проти Пілсудского збирає, Берлін від Німеччини, а Ковно від Литви відібрати хоче!...

Хай собі про мене відбирають, я там претенсій до того не маю, але сумно мені, що мої надії не здійснилися, от що!

Потішаюсь одним, а саме, що як не нині то завтра таки зломить карк отой Вітос! Запевняю вас!

Покищо пішло все звичайною ходою. Вітос завинив, а Українців в тюрму засадили.

Кажуть, що повстання робити хотіли!...

Подумайте! хотіли!... Відважились хотіти...

Львівська поліція має на те збиті та ще не збиті докази!...

Уявляю собі, як вони витлядати мусять, проте лячно мені більше чим Ґрабскому в Бельведері.

Дійшло до того, що вже тиждень з ліжка не вилізаю.

Не тому, що розхорувався з грижі, що Вітос карку не зломив, а просто тому, що страх попід шкуру заліз.

Встану, — готові сказати, що повстання роблю!

І в тюрму, а потім до Познаня, з листом до Галера:

— Розстріляйте просимо такого то а такого повстанця...

Приємно булоб, що?...

Проте лежу дома під периною, боки вигріваю і терпеливо чекаю.

Аж успокоїться...

Аж все буде по старому...

Аж врешті решт зломить карк отой Вітос поганий...

Бо як довго він жиє, то на мою думку не буде добра на нашій землі.

Як думаєте?...

Аристид Шишка.

ЖАРТИ.

Ідеаліст.

— Щож, мясниці минули, а ти дальше нарубочиш...

— Годі було рішитися. Давали у придане землю і тещу на причинок. А моя ідея так, щоб теща була в земли, а придане: готівка...

Лагодяча обставина.

Суддя: Отже ви поломили свою палицю на обвинувачуючім?

Обвинувачений: Так, але я не хотів.

Суддя: Як то, ви не хотіли?

Обвинувачений: Я не хотів поломити палиці.

Гарно співає.

Молода жінка до чоловіка:

— Ти чого раз-у-раз виходиш на балькон, коли я співаю? Може я не гарно співаю?

Чоловік: О, дуже гарно! Але я хотів би, щоб наші сусіди бачили мене й не думали, що я тебе бю.

Між подругами.

Жінка, що внесла більший посаг, каже до чоловіка:

— Все тут моє! Від меблів аж до білизни! І жиємо за мої гроші! А що ти мав, заки оженився зі мною?

— Спокій, моя кохана.

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(24)

— Про мене, — жандарм відповів ласкаво. — Але живо і тільки раз на зуб.

Цапиха побігла до шинквасу і вернула в одній руці з грудкою сира, в другій з булкою. Радник не міг сам взяти, бо в скованих руках держав свої черевики. Цапиха стала його годувати як малу дитину. Пхала в рот на переміну по кусникови сира і по кусникови булки. Коли він вже зїв, вона глянула на його босі ноги, та стала голосити:

— Деш ти, любий, будеш бити босими, такими делікатними ніженьками! Дам тобі мої чоботи. Я маю другу пару.

Цапиха сіла на лавці, роззулася і хоч радник боронився, силоміць втягла свої чоботи на його ноги. Скінчивши в поті чола ту роботу, звернулася до жандарма.

— А щоби ви, пане постенфірер, не сказали в суді, що він і ті чоботи вкрав.

Жандарм накинув кріс на рамя і гукнув до радника.

— Готов? В дорогу!

— Пішки не піду! — жандарм відповів рішучо.

— Як маєш гроші, то найми фіру, — жандарм відповів. — І я не буду мусів бити ногами. Зашаную чоботи і скорше спекаюся тебе.

Чуючи се, Цапиха вдарилася рукою по чолі.

— А я про се й не подумала. Я даю фіру. І сама поїду з вами... На свідка.

— Я на ту фіру нікого не возьму, — жандарм сказав. — Тільки одного арештанта.

— Або в мене тільки одна пара коний? — Цапиха відповіла гордо. — Возьму другу фіру. Поїду пильнувати, щоби Стефан не втік, як би суд випустив його. І посвідчу, що хочу заплатити за коня, котрого він вкрав.

— Мене возьмете? — спитав Хащ.

— А чомуж би ні? Будете мені за свідка, як би Стефан і в суді брехав, що він не Стефан Цап і не мій ґазда.

— І ви дідуню, — Цапиха звернулася до війта — поїдете, будете мені за свідка.

Жандарм з радником сів на одну фіру, Цапиха з дідусем і з Хащем на другу і поїхали. До суду заїхали перед самим полуднем.

Саме тоді, коли жандарм приставив радника до канцелярії темничника, в сали судових розправ судія Северин Макогонський силкувався погодити дві сторони. Марина Баландючка завдала була до суду Катерину Коцюбиху за обиду чести, бо коли обі посварилися і одна одній вимикувала з голови волосся, Коцюбиха сказала Баландючці „ти злодійка" і „ти лецта". Судія, котрий на власні очи бачив, що Баландючка більше скривдила Коцюбиху, бо вирвала їй жменю волосся, силкувався погодити їх. По його палкій і сердечній промові Баландючка заявила, що слово „злодійка" простить і за се не жадає на Коцюбиху кари.

— Але за слово „лецта" вона мусить бути покарана! — Баландючка заявила рішучо і невідклично. — Від кари за се не відступлю, хоч би мені прийшлося йти до самого найяснійшого цісаря!

Коцюбиху боронив адвокатський концiпент, якийсь рудий жидок. В обороні своєї кліентки сказав, що слово „лецта", те саме, що слово „послідна". Баландючка справді „лецта", бо її хата послідна в селі. Се мала на думці обжалувана, коли Баландючку назвала лецтою.

Судія спитав Баландючку, чи вона послідна в селі.

— Кождий знає, що так, — Баландючка відповіла. — Моя хата справді послідна.

Судія підвівся і „в імени величества цісаря" увільнив Коцюбиху від вини і кари.

— Та як то може бути?! — Баландючка крикнула до судії. — Та шельма вас підкупила. Я їй покажу!

— Прискочила до Коцюбихи і вдарила її в лице.

На приказ судії возьний вхопив Баландючку за руку, витягнув її з салі і завів просто до казні, бо за неприличне поведенне в суді судія дав Баландючці дисциплінарну кару. Ті два дни кари Баландючка мусіла зараз відсидіти. Коли возьний витягав з салі Баландючку, дістав приказ впустити слідуючу, нині послідну партію процесовичів.

— На нині вже кінець! — сказав возьний, вернувши. — Послідної розправи не буде. Обі сторони погодилися і вже відійшли.

— Богу дякувати! — судія сказав, хапаючи за капелюх. — Я й так сидів тут як на шпильках. Нині у мене на обіді гості. Можу відійти... Що там за крики на подвірю? Може темничник знов бє якого арештанта?

— Ще не бє, але сим разом мабуть таки треба буде.

— Я чую й бабський голос.

— Жандарм приставив конокрада. Приїхали й свідки. Жінка злодія свариться з темничником. Домагається, щоби впустив її до казні, бо вона хоче на власні очи бачити, чи ґрати у вікні сильні. Темничник не хоче впустити її, вона кричить, що на силу влізе.

— Але там ще хтось реве нелюдськими голосами. Ріжуть кого?

— То той злодій. Кричить, щоби його зараз приставити до судії до переслухання, бо він не той, за кого його мають. На відповідь темничника, що його тут взагалі не будуть судити, бо за коня судить окружний суд і його туди вишлють, він розкричався ще більше, кажучи, що як тут його переслухають, то таки зараз випустять. Коли темничник сказав йому, що то тільки панів переслухують зараз, а хлоп мусить сидіти пару місяців, заки його поставлять перед слідчого судію, конокрад став кричати, що він не хлоп і не коваль, а судовий радник.

Двері відчинилися, на салю всунулася Цапиха і поклонившись до землі, сказала:

— Слава Ісусу Христу!

— А ти чого сюди?! — возьний крикнув і прискочивши до Цапихи, став її пхати до дверий.

— Відчепіться! — Цапиха відповіла. — Я не до вас, я до пана судії.

Вихопившися з рук возьного, Цапиха підійшла до судії і промовила:

— Я, пане, маю до вас шість ентересів. Перший ентерес такий: Як мого ґазду лишите в кримінали, то дайте добрі ґрати, щоби з кріміналу не втік. Він дужий хлоп, отже слабі ґрати виломив би.

— То він ваш муж і ви боїтеся, щоби він з кріміналу не втік? — судія спитав здивований. — Конче хочете, щоби він в кримінали зогнив?

— Я цілком не хочу того, щоби зогнив, або щоби сидів. Але як вже инакше не може бути, і він таки мусить сидіти, то пильнуйте його, щоби не втік, бо тоді він втік би й від мене. Мій другий ентерес до вас пане судіо, такий, що я хочу знати, кілько він кріміналу дістане за того коня. Бо як будете його вже випускати, то тої днини я приїду сюди і силоміць заберу його з собою. Як би я не приїхала, то він піде відси в світ за очи, тай до мене не верне.

— Того я вам не скажу, кілько він дістане. Не я буду судити його. Може рік. Як покажеся, що він непоправний злодій, то й більше.

— Та злодій він не абиякий. Я се сама кажу. Я, його жінка, то я найліпше знаю. Отже мій третий ентерес до вас такий, щоби ви, як його вже будете пускати на волю, приставили його шандаром до мене. За дурно не хочу. Принесу вам пару гусок, поросятко...

— Як відсидить своє, то його вишупасують до його громади.

— Мій четвертий ентерес до вас такий, щоби ви цілком не судили його, бо я за того паршивого Хащового коня заплачу. Аби тільки мого ґазду дали назад в мої руки.

До салі всуваєся дідо Цапихи зі словами „Слава Ісусу Христу!"

— Мій пятий ентерес, — Цапиха вичисляла далі, — щоби ви своїм посіпакам не позволили катувати його...

— У нас не катують нікого! — судія перебив суворо.

— Аґа, ні! Ви кажіть своє, а я знаю своє. Як злодій бреше і не хоче виявити своєї вини, то його катують поти, поки не признаєтся. Мій ґазда все бреше. Буде брехати, що він жадного коня не вкрав. Буде брехати, що він в нашім селі ніколи не був. Отже будуть його бити. А то, нащо питати його і бити? Замість бити, питайте свідків. Свідки є.

— Ще якийсь шестий інтерес маєте. Кажіть скоро, бо я вже мушу йти.

— Та маю. Маю й шестий. Той шестий ентерес такий, щоби ви йому не вірили, як псови. Ціле село знає його. Він мій ґазда. Він батько моєї дитини. А про те він всім нам в живі очи бреше, що він... не він.

— То ваш муж, той конокрад каже, що він не той, за кого ви його маєте, та що то не він коня вкрав? Щоби не сидіти за коня, відпекуєся жінки і власної дитини?

— Він кріміналу не боїться, бо то мабуть старший кріміналник, випрахтикований злодій. І за коня не потребує боятися, бо я за коня заплачу. Коли запирає себе, то хиба на те, щоби не вернути до мене, до дитини. Я гадала, що він покаявся і до мене вернув. А він, хиба по решту моїх долярів.

— Може хотів украсти ще одного коня, — додав Хащ, котрий також всунувся до салі.

Чуючи, що злодій заперечує себе, судія рішився зараз ствердити ідентичність особи, отже звернувся до возьного, кажучи:

— Привести його сюди! І жандарм нехай прийде.

— Та вже тепер до переслухання? — возьний замітив здивований. — Инші злодії сидять по пів року, заки їх приставлять до судії, а сей... ненáчеб який директор банку, що вкрав цілу касу. Нехай сидить, поки сам не признаєтся до всього.

— Тут є вже свідки, котрі відразу ствердять його ідентичність. Я тільки хочу, щоби свідки до очий сказали йому, хто він. Се не багато забере часу.

— Та про мене! — возьний воркнув до себе здвигаючи раменами. — За моєї памяти тут таке ще не бувало, щоби з конокрадом так панькалися.

— Так, так, пане судійо. — Цапиха сказала, коли возьний вийшов по арештанта. — Нехай тут стане. До очий скажемо йому. І присягнемо!

(Дальше буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць червень 1926 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	377.31	140.	42.54
2.	153.23	141.	18.12
3.	76.91	142.	96.16
4.	81.38	143.	97.48
5.	59.75	144.	60.02
6.	23.94	145.	47.48
7.	212.73	146.	73.36
8.	152.14	147.	294.66
9.	121.56	148.	12.32
10.	187.33	149.	57.47
11.	10.00	150.	26.82
12.	106.93	151.	52.32
13.	36.86	152.	47.46
14.	63.52	153.	17.11
15.	44.97	154.	40.92
16.	31.82	155.	304.59
17.	24.82	156.	54.72
18.	101.01	157.	42.37
19.	9.19	158.	28.31
20.	186.75	159.	69.85
21.	51.17	160.	83.58
22.	84.74	161.	67.50
23.	27.11	162.	43.78
24.	128.78	163.	80.71
25.	37.14	164.	44.21
26.	46.56	165.	100.39
27.	35.32	166.	16.42
28.	186.67	167.	37.96
29.	156.36	168.	128.20
30.	62.93	169.	38.88
31.	133.63	170.	192.63
32.	37.81	171.	44.66
33.	53.77	172.	57.55
34.	111.33	173.	26.20
35.	25.03	174.	36.95
36.	75.26	175.	93.37
37.	44.45	176.	35.43
38.	215.35	177.	70.70
39.	91.31	178.	33.33
40.	22.89	179.	181.98
41.	36.20	180.	10.17
42.	105.44	181.	120.24
43.	45.45	182.	115.15
44.	124.80	183.	108.85
45.	174.91	184.	7.33
46.	32.93	185.	70.40
47.	24.60	186.	66.99
48.	41.74	187.	50.74
49.	13.99	188.	21.15
50.	38.20	189.	23.12
51.	55.78	190.	9.60
52.	21.34	191.	71.32
53.	44.96	192.	53.70
54.	16.72	193.	148.29
55.	52.47	194.	16.86
56.	98.58	195.	35.26
57.	105.93	196.	45.00
58.	60.24	197.	38.63
59.	121.50	198.	65.15
60.	16.43	199.	9.76
61.	60.64	200.	76.62
62.	77.37	201.	51.05
63.	258.11	202.	32.11
64.	129.16	203.	103.98
65.	241.82	204.	58.87
66.	115.85	205.	20.35
67.	117.28	206.	315.83
68.	33.05	207.	45.30
69.	98.37	208.	31.36
70.	236.20	209.	136.33
71.	15.73	210.	40.55
72.	56.40	211.	119.68
73.	96.66	212.	23.96
74.	64.58	213.	268.78
75.	79.32	214.	45.30
76.	218.02	215.	36.05
77.	93.02	216.	47.36
78.	153.71	217.	294.64
79.	6.16	218.	226.54
80.	58.24	219.	42.69
81.	120.35	220.	122.64
82.	53.57	221.	306.85
83.	66.84	222.	23.21
84.	14.16	223.	153.48
85.	99.03	224.	14.30
86.	169.50	225.	34.01
87.	106.18	226.	19.34
88.	4.59	227.	60.93
89.	7.28	228.	44.04
90.	196.41	229.	198.15
91.	202.77	230.	183.32
92.	15.49	231.	55.91
93.	25.71	232.	62.23
94.	182.08	233.	57.47
95.	62.63	234.	117.92
96.	153.71	235.	110.90
97.	40.93	236.	71.04
98.	151.53	237.	154.61
99.	146.46	238.	27.60
100.	67.60	239.	170.79
101.	60.03	240.	13.94
102.	270.18	241.	37.43
103.	74.45	242.	114.87
104.	167.95	243.	101.38
105.	126.86	244.	30.40
106.	187.52	245.	112.46
107.	61.26	246.	35.44
108.	98.31	247.	212.97
109.	103.83	248.	53.77
110.	32.41	249.	29.57
111.	39.94	250.	20.70
112.	151.67	251.	121.16
113.	92.31	252.	54.72
114.	61.68	253.	44.58
115.	21.79	254.	111.73
116.	53.51	255.	61.82
117.	73.28	256.	24.46
118.	64.20	257.	3.25
119.	35.68	258.	27.36
120.	121.56	259.	137.07
121.	82.08	260.	18.66
122.	51.65	261.	29.11
123.	89.07	262.	38.46
124.	80.74	263.	44.25
125.	16.09	264.	17.26
126.	78.12	265.	34.54
127.	85.14	266.	76.09
128.	53.62	267.	38.24
129.	29.54	268.	39.78
130.	192.00	269.	43.02
131.	17.20	270.	142.16
132.	118.99	271.	36.12
133.	128.65	272.	8.05
134.	35.72	273.	66.65
135.	106.39	274.	134.44
136.	142.50	275.	60.52
137.	116.25	276.	353.30
138.	41.59	277.	50.80
139.	56.64	278.	48.76

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
279.	8.38	328.	15.26
280.	83.09	329.	23.57
281.	18.13	330.	80.96
282.	142.02	331.	28.38
283.	84.85	332.	61.95
284.	24.21	334.	51.63
285.	32.93	335.	31.28
286.	62.85	336.	124.55
287.	14.82	337.	29.20
288.	191.61	338.	236.89
289.	24.11	339.	58.50
290.	53.64	340.	16.33
291.	24.50	341.	65.51
292.	198.05	342.	131.66
293.	24.62	343.	16.21
294.	46.29	344.	27.31
295.	156.97	345.	76.46
296.	196.05	346.	25.12
297.	39.04	347.	50.95
298.	44.24	348.	15.38
299.	49.14	349.	50.35
300.	252.61	350.	59.05
301.	174.12	351.	42.22
302.	8.91	352.	36.12
303.	42.27	353.	11.99
304.	20.81	354.	34.95
305.	48.87	355.	50.93
306.	12.47	356.	22.19
307.	26.06	357.	34.15
308.	100.96	363.	116.83
309.	31.99	364.	168.72
310.	31.50	365.	115.93
311.	16.13	367.	195.30
312.	31.15	369.	146.96
313.	14.37	370.	198.46
314.	10.92	371.	77.00
315.	16.81	379.	59.09
316.	208.12	380.	24.78
317.	88.51	381.	26.56
318.	90.21	384.	101.19
319.	16.62	385.	188.55
320.	70.98	388.	151.45
321.	78.58	392.	15.97
322.	22.45	393.	24.96
323.	44.47	396.	74.16
324.	94.67	400.	40.39
325.	40.59	401.	32.20
326.	143.09	402.	3.67
327.	23.90		

З місячних вкладок старих родів обезп. 29,613.39

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
20.	6.75	160.	8.10
26.	9.95	177.	11.89
31.	1.07	195.	5.45
34.	2.65	217.	4.85
56.	3.53	221.	5.85
67.	2.75	242.	1.71
86.	3.58	276.	1.85
87.	1.87	281.	2.94
90.	1.70	284.	1.35
105.	3.38	309.	4.11
129.	3.79	338.	2.47
133.	3.93	357.	1.70
147.	1.89	385.	2.96

З місячних вкладок нових родів обезп.	102.07
Разом від членів	29,715.46
Процент від бондів	1,077.38
Процент від моргечів	6,614.15
Сплата моргечів	470.00
Зворот чека фонду запомогового	50.00
Сирітська часть по бл.: Іван Козуб, від. 267	400.00
Разом	38,326.99

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Іван Козуб, в. 267	500.00
Іван Лайтар, в. 80	500.00
Зас. Старощак, в. 48	1,000.00
Йосиф Ґурський, в. 218	1,000.00
Лазар Цар, в. 13	1,000.00
Мих. Захвєя, в. 156	500.00
Данько Маджик, в. 10	1,000.00
Ілія Олеяш, в. 31	100.00
Д. Новосильчук, в. 388	1,000.00
Андрій Фоца, в. 77	100.00
Олена Іванина, в. 229	1,000.00
Микола Балюк, в. 337	500.00
Олена Шийка, в. 37	500.00
Адам Сирота, в. 384	1,000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Василь Кохан, в. 2	50.00
Стефан Деленко, в. 31	75.00
Ст. Навроцький, в. 46	50.00
Михайло Піціль, в. 164	25.00
Олена Гузар, в. 172	75.00
Ю. Крайовський, в. 217	50.00
Андрій Фуртас, в. 234	75.00
Яцко Кучірка, в. 239	75.00
Ст. Підгурський, в. 288	100.00
Микола Цукевич, в. 308	225.00
Яким Рекрутяк, в. 330	75.00

Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

Олена Гульпа, в. 152 (ст.)	500.00
Теодор Бурий, в. 98	250.00
Мих. Тицяк, в. 45	400.00
Михайло Лацік, в. 14	400.00
Макарій Васильців, в. 221	712.06
Василь Степась, в. 155	605.00

Виплати з фонду адміністраційного.

Свобода за орган	3,834.30
Платня гол. уряду	510.00
Кошта засідання і репрезентацій	92.00
Стейт В. Ва. за лайсенс	10.00
Видатки канцелярійні, почта, екпрес і телефон	39.69
Інвестиції готівки в моргечах	55,000.00
Разом	72,928.05

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. мая остала	315,424.98
Прихід за червень	38,326.99
Разом	353,751.97
Розхід за червень	72.928.05
Готівка з кінцем міс. червня остає	280,823.92

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	280,823.92
Морґечі	740,522.50
Бонди	394,124.48
Реальність	19,500.00
Друкарня	16,000.00
Разом	$1,450,970.90

Стан довжний:

Фонд посмертний	961,095.37
„ резервовий	236,933.35
„ запомоговий	48,625.42
„ адмістрац.	33,443.69
„ народний	3,678.38
„ конвенційний	7,267.69
„ сирітський	159,927.00
Разом	$1,450,970.90

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць червень 1926 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	22.25	58.	7.95
2.	14.25	59.	15.15
3.	13.50	61.	4.28
4.	2.70	62.	7.00
5.	5.65	63.	28.80
6.	3.60	64.	11.95
7.	28.25	65.	28.80
8.	9.45	66.	4.28
9.	19.58	67.	12.83
10.	4.05	68.	2.50
14.	1.80	69.	4.50
15.	7.45	70.	27.90
16.	5.40	72.	9.25
18.	10.35	73.	6.53
20.	9.25	74.	3.15
21.	4.75	75.	14.85
22.	15.75	76.	26.77
23.	2.70	77.	8.55
24.	16.20	78.	3.40
25.	1.15	80.	6.75
26.	1.60	81.	7.45
27.	2.70	82.	5.65
28.	21.60	83.	12.15
29.	11.05	85.	12.60
30.	8.10	86.	5.20
31.	22.32	87.	14.40
34.	13.95	88.	90
35.	2.95	89.	2.05
36.	50	90.	30.40
38.	24.80	91.	22.30
39.	6.07	93.	2.93
40.	2.70	94.	10.80
41.	2.95	95.	2.95
42.	8.60	96.	15.30
43.	2.50	97.	3.60
44.	22.05	98.	6.55
45.	11.95	99.	23.20
47.	2.30	100.	5.40
50.	6.55	102.	23.20
51.	2.05	103.	2.95
52.	75	104.	21.15
53.	4.73	105.	8.10
55.	5.85	106.	4.50
56.	16.88	107.	2.70
57.	8.10	108.	9.00

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
109.	11.50	220.	13.75
110.	90	221.	12.60
112.	12.60	223.	20.50
113.	5.85	224.	2.50
114.	5.20	226.	2.50
115.	25	227.	3.60
116.	10.80	228.	5.40
118.	3.60	229.	15.10
120.	10.50	230.	16.20
121.	11.05	231.	6.55
123.	5.63	232.	4.95
124.	15.55	233.	68
126.	3.60	234.	27.45
127.	9.68	235.	4.28
128.	5.25	236.	4.50
130.	6.30	237.	16.65
131.	1,15	238.	2.05
132.	22.30	239.	15.75
133.	8.35	241.	3.60
135.	6.30	242.	11.24
136.	15.75	243.	19.80
137.	16.35	244.	2.70
139.	2.80	245.	11.70
140.	50	246.	3.60
142.	10.35	247.	29.30
143.	9.00	248.	4.05
144.	2.25	250.	2.70
145.	1.65	251.	12.40
146.	5.40	252.	4.10
147.	40.72	253.	2.70
148.	4.95	257.	1.95
149.	6.98	258.	3.85
153.	3.60	259.	19.13
155.	48.40	261.	2.70
156.	6.55	262.	7.65
158.	1.80	263.	4.25
159.	8.10	264.	4.30
160.	12.85	265.	2.48
161.	4.75	266.	3.60
162.	5.85	267.	3.60
163.	7.87	268.	50
164.	3.60	269.	3.83
165.	6.15	270.	18.90
166.	1.58	271.	75
167.	2.95	274.	11.48
168.	17.55	275.	6.30
170.	10.65	276.	48.15
171.	25	278.	8.55
172.	3.40	281.	2.25
174.	3.40	282.	19.58
175.	6.30	283.	9.70
176.	2.05	284.	3.40
177.	5.40	285.	3.40
179.	23.18	288.	22.05
181.	13.95	289.	3.15
182.	9.00	290.	2.48
183.	4.35	292.	15.30
188.	75	293.	1.35
191.	1.80	294.	4.95
192.	2.05	295.	13.50
193.	8.55	296.	9.45
196.	2.95	297.	5.25
197.	2.25	298.	5.18
198.	4.25	299.	2.93
200.	12.15	300.	20.25
201.	4.95	301.	22.00
203.	7.45	302.	90
204.	50	305.	2.50
205.	2.70	306.	50
206.	38.05	307.	3.45
207.	2.70	308.	16.65
208.	2.50	309.	1.35
209.	18.00	310.	4.05
210.	6.10	312.	4.05
211.	7.45	314.	1.60
212.	1.40	316.	23.40
213.	21.40	317.	10.15
214.	8.35	318.	3.38
217.	31.05	320.	7.20
218.	36.25	321.	12.15
219.	3.42	322.	25

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
323.	6.35	350.	1.80
324.	11.03	351.	3.25
326.	13.72	352.	4.05
328.	2.30	355.	3.87
330.	2.70	357.	3.60
331.	4.05	363.	16.43
332.	6.30	364.	11.70
334.	2.50	365.	13.45
336.	7.00	367.	10.13
337.	3.40	369.	20.05
338.	29.50	370.	9.00
339.	10.80	371.	11.25
341.	5.18	379.	3.60
342.	18.70	380.	4.28
343.	2.50	384.	12.85
344.	1.80	385.	20.93
345.	8.10	388.	13.50
346.	4.35	396.	11.25
347.	5.65	401.	5.25

З місячних вкладок 2,634.70

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Марія Ільницька, в. 248	18.00
Юлія Чупак, в. 102	93.00
Вол. Лободинський, в. 59	11.00
Стефан Копчук, в. 288	26.00
Олекса Мазур, в. 242	11.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Платня помічних сил	240.00
Видатки канцелярійні	13.11
Інвестиція готівки в морґечу	5,000.00
Разом	5,412.11

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. мая остала	46,236.45
Прихід за червень	2,634.70
Разом	48,871.15
Розхід за червень	5,412.11
Готівка з кінцем міс. червня остає	43,459.04

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	43,459.04
Морґечі	36,300.00
Разом	79.759.04

Стан довжний:

Фонд посмертний	59,259.73
„ адміністрац.	20,499.31
Разом	79,759.04

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦЯ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

(Продовження)

(5)

Буенос Айрес, 7. лютого, 1925.

Минувшого року був я опинився довший час без праці в Беріссо. Саме тоді був досить критичний час, навіть тут в Буенос Айрес дуже трудно було дістати заняття, хочби якогобудь. Я посидівши дещо в Беріссо, опісля вибрався з одним товаришом в провінцію Мендозу, з наміром взяти дещо землі на виплат на услівях, які пропонували тут в Буенос. Приїхавши туди, оказалось, що це така експльоатація, якої під сонцем трудно знайти.

Перше всього клімат. Земля урожайна, то правда, — але зробити її урожайною, викорчувати те хабузя, хащі (ліса там такого грубшого нема), то треба стільки праці і гроша вложити в те, що опісля хотячи продати, заледви відбересь те, що коштує її очищенне, управа і каналізація (треба штучно наводнювати, бо дощ паде дуже рідко; від східного берега Атлянтику задалеко, а від західного вся вогкість спиняесь на чілійських Андах). Найбільша там культура винограду і садівництво. Клімат дещо холоднійший, як тут. Здаесь, подібний до полуднево-европейського.

Услівя тут в Буеносі були такі: ціна одного гектара від $100.00—$250.00 (залежно який терен: чи горбоватий чи рівний).

Сплата першу половину вартости в 5-ти літах, а другу половину в 10-ти літах, а наколи можливо то і скорше. Чим скорше, тим ліпше. Земля — власність банку „Ель Ґоґар Арґентіно". На початок давав банк до господарства потрібний інвентар (1 пара коний, віз, плуг, борони і т. и., дві корови) за що мав побирати в перших 3 роках 40% збору. Там на місци є також комісія, котра вимірює землю, призначує, де мають бути викопані канали (від головного каналу, котрий збудував банк, треба було провести 1,500 км. каналу до свого участка, котрий треба було також сканалізувати). Але показалось, що каналізація і корчовання більше може коштувати як вартість землі. Хто заключував контракт тут в Буеносі, діставав білет за дурно на місце, а хто ні, то мусів їхати своїм коштом, а контракт міг заключити і там на місци. То було в місточку „Карменса" Ф. С. Р. а до місця осідку з містечка 7.50 км. Я з товаришом поїхав туди своїм коштом, (бо не штука було звязатись і купити кота в мішку) побачив, що далеко все те неправда, що тут обіцяли. Земля урожайна, але очистити 1 гектар, провести канал, мало коштувати $300.00 (платячи робітникови $2.00 до $2.50 в день). Значить, щоб взяти 15 гектарів, треба було $6,000, не рахуючи того, що чоловік сам мусить наробитись, тай ще сплачувати від 20—50 долярів від одного гектара кождого року за землю. Правда, що хто вже взяв землю тому 3—4 роки (тоди було дешевше, $50.00 гектар, реченець сплати той сам що тепер), то має виноградники і сади чудові! Гектар трилітного винограду дає $400.00 до $500.00 зиску. Найголовнійше, через що не можна було того зробити, то брак капіталу. Їдуть туди, але хто має потрібні гроші на початок (переважно Німці і Італійці), а нам приступити до того не можливо. Я побачив, що з тої муки хліба не буде, поробив трохи на квадріжі, опісля з товаришом поїхали ми на жнива в памку (коло Багія Блянка, недалеко місточка „Трес Аройос"), поробили трохи на жнивах, опісля я поїхав тут до Буеноса, а він до Беріcса.

Тут походив близько місяць без роботи, а отце вже четвертий тиждень як поступив до роботи при будові одного фріґорífіка на „Док-суд-і".

Роблю як „армадор" (по нашому здаесь буде монтер), платять по 70 ц. на годину. Ліпшої роботи трудно знайти. Людий всюда повно, а особливо тепер по жнивах, все прямує до Буеноса. Робота не дуже важка, але небезпечна, треба лазити по желізю до висоти вісім поверхів. Будівля величезна, майже на два роки є ще роботи. Але нема майже дня, щоб не було якогось випадку, каліцтва, а понайбільше смерти, а найбільше в нашім відділі або при „сементо армадо" (столярі, котрі роблять форми на стіни і суфіти). Роблю денно 10 год., а рахуесь 11. 8 годин платять як звичайно а за 2 год. 50% дорожче. Але робота не стала, скінчиться будова, шукай другої.

Є тут роботи добрі, але трудно дістатись до них. Приміром в варстатах желізничих, трамваях, в варстаті Форда і по фабриках тютюну.

Приміром в Форда дістає звичайний робітник $7.20 на день (8 годин), але щоб туди поступити, треба опріч свідоцтва з головної управи поліції, так зване „Цедуля де буена кондукта", мати і рекомендацію від якого інжінера, або від якого урядового чинника. І то всюда! Свідоцтво це з поліції не штука дістати, бо в мене є цертіфікада з фабрик, але рекомендації то трудно. Москалів (а також обмосковлених Українців) рекомендує бувший російський конзуль барон фон Штайн і їхній протоєрей. Поляків знова польський конзуль, а з наших майже ніхто там не робить. Куда нашому братови не повернутись, то вітер в очи! От що то значить мати свою державність!

А я вже, поїздивши стільки по Арґентині, не маю більше охоти волочитись, тратити здоровля і гроші. Конечно мушу дістатись до якоїсь сталої праці. Два роки минуло, а я, можна сказати, моло що заробив.

—о—

Беріссо, 16. лютого, 1925.

Ця місцевість, де я роблю і живу, це мала робітнича оселя, в котрій вправді є почта, однак пакунків не принимае, а надаесь їх в „Ля Плят-і". Туди треба їхати 2 годині трамваем, або 1.20 мін. залізницею. Роблю по 11 год. денно, так, що все мало часу остаесь, а послідними часами то і в неділю і свята робота є, (предвижуесь щось на 3 місяці добрий хід фабрик). Однак сього місяця 21—22—23 буде карнавал, як звичайно робота здержуесь, то це все залагоджу в Буеносі і рівночасно вивідаюсь скілько коштує цло, в разі як хтів би посилати більшою скількостю.

Щодо Твого приїзду сюди в пол. Америку, то не знаю чи й виплатиться, бо тут всякі канатаси і нунтадори працюють стільки само, як і прості робітники, а мають по 10—15 центів більше на годину. Хиба „майордомо" або „еренте" має платню місячну і то досить добру. Не знаю, як в тім підприємстві, в котрім Ти маєш надію дістати заняттє. Бо тут, де я роблю, це також фабрика північно-американська, котрої централя находиться в Шикаґо. Взагалі тут всі більші підприємства промислові це американські й англійські.

(Дальше буде).

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописий з домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надолужила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми, або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів.